EVRENSEL MESAJ İSLAM-3

Cömertlik; insanın israf ve cimrilikten kaçınması halidir.

Sabır; insanın sosyal hayatta karşılaştığı güçlüklere ve sıkıntılara göğüs germesidir.

İslam alimleri; sabrın iki boyutuna dikkat çeker;

1- insana ağır gelen elemlere ve sıkıntılara katlanarak sonucunda güzellik beklemek,

2- lezzet ve şehvet veren şeylerden uzak durarak, bunların sonuçlarından korunmaktır.

Umut silindiği zaman insanın ruhunu yeis kaplar ve beşeri faaliyetleri söner.

Korku silindiği zaman da taşkınlık başlar.

Ümidin içinde bir korku, korkunun içinde bir ümit yoksa vazife duygusu atalete düşer, neticesi ya tuğyan yahut yeistir.

Kulun; Allaha yaklaşabilmesinin yolları;

1- Zikir,

2- Fikir,

3- Şükür.

Fatiha nın (açıcının) ilk yarısı **Allaha övgü**, ikinci yarısı da **Ona dua** şeklindedir.

Namaz kılmak; miraç olarak da adlandırılır.

Miraç ise; yüce bir mevkide olanın huzuruna çıkmaktır.

Taabbudi; akıl üstü.

Dinin en önemli ilkelerinden biri “kolaylık/ **kolaylaştırma**” dır.

Beraati zimmet; suçsuzluk ve borçsuzluk, esastır.

İslam; belli bir rejim önerisinde bulunmamış, yönetimde esas alınması gereken genel ilkelere işaret etmiştir.

İslamda külli yasama yetkisi (eş şer’i), Allaha ve peygambere aittir.

Şeyhül İslam Ebussuud efendi; “ Na meşru olan nesneye emri sultani olmaz.”.

Suç ve cezada kanunilik esastır.

Kanunsuz suç ve ceza olmaz.

Hem suç hem de ceza; şahsidir.

Ceza, ancak suçu işleyene verilir.

Hiç kimse bir başkasının güneh ve sorumluluğunu üstlenemez.

Cezai yaptırımlar; konumu, sıfatı ve yetkisi ne olursa olsun herkes için aynı biçimde uygulanır.

Suç; ispat edilinceye kadar sanık suçsuz sayıldığı gibi, şüphe de sanık lehine değerlendirilir.

İlk insanın, dünyadaki serüvenine ailesiyle (eşiyle) başlamış olması önemlidir.

Bir evlenme akdinin meydana gelebilmesi için şu unsurlar gerekir;

1- cinsiyetleri ayrı iki taraf.

A) kan hısımlığı,

b) sıhri hısımlık,

C) süt hısımlığı, evlenme engelidir.

2- Hayat beraberliği için ortak rıza.

3- devamlılık,

4- hukukilik.

Boşanma sebebleri;

1- Hastalık ve beden kusuru,

2- kocanın evi terki ve gaipliği,

3- kötü muamele,

4- şiddetli geçimsizlik.

Ekonomik çabaların; “ Allahı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekatı vermekten alıkoymaması “ gerekir.

Bir dinin ana yapısını meydana getiren unsurlar;

1- tevhid esasları (itikad),

2- pratik esaslar (ameli esaslar),

3- ahlaki esaslardır.

Fıkıh; kişinin yapması ve yapmaması gereken şeyleri bilmesidir.

Sahabe devri; mutlak bir teslimiyet halidir.

Takdis; Allahı kutsama.

Tasdik; Allah ve Rasülünden gelen her şeyin doğruluğunu onaylama

Keff; dilini tutmak.

Tebe i Tabiun dönemi; kendinden önceki devirlerdeki inanç karekterini muhafaza edememiştir.

Sıffin savaşı ve **iç mücadeleler** sonucu **Haricilik hareketi** teşekkül etmiştir.

En önemli tartışmalar; **Mürtekibi Kebire** (**büyük günah işleyen**) kavramını ortaya çıkardı.

İslam dünyasında ortaya çıkan bu ilk gruplar ve fırkalar, siyasi mahiyette idi ve **imamet** (devlet reisliği, hilafet), **mürtekibi kebire** (büyük günah işleyen) meselelerinin farklı şekilde ele alınması esasınıa dayanırdı.

Hicri ı. Asır sonlarına doğru **Kader tartışmaları** da başladı.

Mabed el Cüheni ve **Gaylan ed Dımeşki** nin görüşlerini esas alan ve **kaderi inkar edenler** anlamına gelen **Kaderiye Fırkası** teşekkül etti.

Aynı dönemde, **insanın iradesini** ve **kudretini inkar eden** ve **her şeyin Allahın takdir** ve **yaratması ile gerçekleştiği**ni iddia eden bir başka aşırı görüş ortaya çıktı.

İnsanı mecbur tutanlar anlamında **Cebriye** diye anılan bu gurubun kurucuları olan **Cad bin Dirhem** ve **Cehm bin Safvan**; ayrıca **Kuranın yaratılmış** (mahluk) olduğu kavramını ortaya atmıştır.

Hasan ı Basri nin talebelerinden **Vasıl bin Ata**, **büyük günah işleyen** (**mürtekibi kebire**) imandan çıkmış, küfre girmiştir.

O, imanla küfür arasında (**el menzile beynel menzileteyn**) bir noktadadır, görüşünü dile getirmiştir. (**mutezili mezhebi**)

Büyük günah işleyenlerin, imandan çıkarak kafir olduğu görüşünü savunan **Harici** gibi guruplarla **büyük günah işlemenin imana hiçbir zarar vermeyeceği** görüşünü temsil eden **Mürcie** arasında bir orta yol düşüncesinin benimsenmesi tabii idi.

Mutezile; “ **menzile, beynel menzileteyn**” düşüncesini geliştirdi.

Usülü Hamse (**beş temel esas**) (Mutezililere göre);

1- Menzile, beynel menzileteyn,

2- tevhid,

3- adalet,

4- vaad ve vaid,

5-emri bil maruf nehyi anil münker.

Abbasi Halifesi Mansur zamanında (hicri 137, miladi 755) terceme faaliyetleri gelimiş; **Memun** zamanında (198, 813) 832 de **Beytül Hikme** kuruldu ve Yunanca, Pehlevice ve Süryaniceden Arapça ya bir çok eser çevrildi.

Hicretin 3. asrında **İbni Küllab**; **Mutezile** ve **Cehmiyye** nin görüşlerini reddederek Ehli Sünnet içinde kelam faaliyetini başlatanlar içinde yer alır.

Dördünci asırda **Ebul Hasan El Eş ari**; öncleri **Mutezili** iken, içinde bulunduğu gurubun görüşlerini tenkid ederek **İbni Küllab** ın görüşleri istikametinde düşünceler savunmuştur.

Eş’ari; **Ehli Sünnet kelam ilminin nisbeten sistematik yapıdaki kurucusu** olarak mütalaa edilir.

Aynı dönemde ve aynı yıllarda **Ebu Mansur Maturidi** de Ehli Sünnet inançlarını kelam metodlarıyla müdafaa etmiş ve eserler yazmıştır.

Maturidi; bazı yönleriyle **Selef** mezhebine yakın, bazı yönleriyle de **Mutezile** ye yakındır.

Felsefe ve mantık prensiplerinin kullanılmaya başlanması gibi faaliyetler, bu dönemde ağırlık taşımaktadır.

Gazali ye kadarki, hicretin 6. asrı olan **Mütekaddimin** (**Erken Dönem Kelamcılar**) dır.

Gazali den itibaren kelam ilmi; faaliyet alanını daha ziyade felsefe ve filozoflarla mücadeleye ayırmıştır.

Yunan felsefesinin ve mantığının girmesini ve İslam felsefesinde hakim bir karakter kazanmasını sağlamıştır.

Derleme; şerh, haşiye, ihtisar, tahkiki gibi ilmi çalışmalar; mevcut eserler üzerinde yürütülmüş, adeta müstakil bir bütünlük arzeden orijinal fikir üretimi durmuştur.

10. hicri asrın başlarında (16. asır miladi) klasik kelam çalışmaları tarihi rolünü tamamlamış ve üretimini durudrmuşlardır.

Miladi **16.** asırda başlayan **durgunluk dönemi**; 3 asır devam ederek **19.** asra gelinmiştir.

İslami ilimler; ilk dört asır içinde gittikçe yükselen bir grafikle zirveye ulaşmıştır **(1-4**), müteakip 3 asır (**4+3=7**) bu seviyeyi muhafaza etmiş ve zonunda (**7+3=10**) durgunluk ve iniş dönemi başlamıştır.

Gazali; hicri 6. (miladi 12.) asırda bir **yenilenme ihtiyacı hissetmiş** olmalı ki, eserine "**Ihya ul Ulumiddin**" ismini vermiştir.

Onun bu tavrı; canlılığını kaybetmiş olan din ilimlerini canlandırma düşüncesi taşımaktadır.

İslam dünyasını **19**. asırda temsil eden **Osmanlı Devleti**nde de bu ihtiyaç hissedilmiş ve kurulmuş olan "**Tedkikat** ve **Telifatı İslamiyye Heyet İlmiyesi**" **İzmirli İsmail Hakkı** (1869- 1946) heyetin aldığı karar üzerine "**Yeni İlmi Kelam**" adındaki eserini vücuda getirmiştir.

Son dönem Osmanlı müesseselerinden "**Medresetül Mütehassisin**"in kelam ve felsefe bölümü mensuplarınca yapılan çalışmaların 19. asırın sonu ile 20. asrın ilk yarısı için mütalaa edilir.

Türkiye de **1949** da yeniden açılan Ankara İlahiyat Fakültesi ve **1950** lerde yedi ilde eğitime başlayan İmaM Hatip Okulları açıldı.

Fıkıh Usulü; **islam bilginlerinin fıkhi sonuçlara ulaşırken dayanak olarak kullanılacak kaynakları** ve **izlenecek yöntemleri belirlemek üzere oluşturduğu ilmi disiplinin adıdır.**

14.04.2016